

הלכות עירובין שמא-שפב תתג

שיהא מותר לו להכניס לביתו מביתו הכבדו שביטול לו ביתו שאסור לו עכשיו¹⁰¹ אפילו לאחר שהחזיק בו הכבדו אם הוא יחיד אצל יחיד ואצל רבים אצל יחיד ואעפ"כ טוב להחמיר לכתחלה להשאיר הדר אחר¹⁰²:

ה הביטול הוא במקום עירוב שמבעוד יום לפיכך במקום שלא היו יכולים לערב מבעוד יום אינם יכולים לבטל משתחשך¹⁰³ כגון ב' בתים בב' צידי רשות הרבים והקיפום נכרים מחיצה בשבת¹⁰⁴ כענין שיש ביניהן כמו חצר שב' בתים אלו פתוחים זה¹⁰⁵ והרי הם אוסרים זה על זה אינם יכולים לבטל אהר לחבירו כיון שלא היו יכולים לערב מבעוד יום¹⁰⁶:

ז אבל מי שירש בית בשבת¹⁰⁷ ונכנס לדור בו שאוסר הוא על בני החצר כגון שלא עירב עמהם¹⁰⁸ המוריש יכול לבטל להם רשותו ואף ע"פ שלא היה יכול לערב עמהם מבעוד יום שהרי לא היה דר בבית זה מבעוד יום מכל מקום היורש במקום מורישו הוא עומד¹⁰⁹ והרי מורישו היה יכול לערב לכן יכול הוא לבטל:

ז מבטלין וחוזרין ומבטלין¹¹⁰ כלומר שמבטלין רשותן בני חצר זו לבני חצר אחרת שעירבה לעצמן או לאחד מבני חצר עד שיוציאו מה שירצו וחוזרים ומבטלים רשותם לאותם שביטלו להם עד שיוציאו גם הם מה שירצו¹¹¹ אבל אם לא היו חוזרים ומבטלים להם לא היו מותרים להוציא אפילו ביטלו גם רשות בתיהם הואיל והם רבים ואינם נעשים אורחים¹¹² כמו שנתבאר בס' ש"פ¹¹³:

שפב אם דירת גוי מעכבת בעירובו וכו' כ"ג מעיפים:

א דירת נכרי כדירת בהמה¹¹⁴ לפיכך הדר עם הנכרי בחצר אינו אוסר עליו עד שיהיו ב' ישראלים¹¹⁵ דרים בשני בתים ואוסרים זה על זה וצריכים לערב יחד אוי גם הנכרי אוסר עליהם ואין עירובם מועיל עד שהנכרי ישכור להם רשותו שבהצד¹¹⁶ ולא משום שדירתו דירה אלא מפני שחששו חכמים שמא ילמדו הישראלים ממעשה הנכרי כשדודו בחצר אחת ובקשו עילה למנוע דירת הישראל עם הנכרי ולכן אמרו שאין עירוב מועיל במקום נכרי ואין ביטול רשות מועיל בנכרי עד שישכור והנכרי לא ירצה להשכור מפני שיהוש לשפטים¹¹⁷ ויקשה בענין הישראל דירתו עמו מפני איסור טלמול ויצא משם¹¹⁸ ולפי שאינו מצוי שדור ישראל אחד עם נכרי בחצר מפני שיהוש לעצמו שמא יהרגנו כי הנכרים חשודים על שפיתך דמים¹¹⁹ לכן לא הוצרכו לאסור עליו הטלמול משום דירת הנכרי כדי שירצא משם אבל ב' ישראלים אינם יראים ממנו ודרים עמו וילמדו ממעשיו¹²⁰.

סימן שפב

- נח תוס' שם ברע"ה דהיי"א שם בשם רבינו שמשון.
נט סמ"ג הל' עירובין (רמב"ד). סו"ח ס' רפב. רמ"א שם.
ס נגרא ע' ת"ב.
סא רב שוש"ט ס', א. בריתא ע"ב. ב. מור ושול"ע ס"ה.
סב רש"י שם ד"ה והקיפום מור ושול"ע שם.
סג רש"י שם. מ"ז ס"ק ה' מ"א ס"ק ח.
סד רב וחזון ע"ב. ב. מור ושול"ע ס"ג.
סה רש"י תוס' ע"ב. סעי"א ד"ה יורש. מור ושול"ע שם. ובהל"ע ס' שע"א ס"ג.
סו נגרא שם. לבוש ס"ז.
סז רב סו"ב. ב. מור ושול"ע ס"ג.
סח רש"י שם ד"ה דא אמר רב. מור ושול"ע שם.
סט פרישה במקו המסין. מ"א ס"ק מ.
ע סעיף ה.

- א בריתא סו"ב, א. מור ולבוש ס"א.
ב תוס' סא, ב כרבי אליעזר בן יעקב. מור ושול"ע ס"א.
ג רש"י שם ד"ה עד שיהו. מור ושול"ע שם.
ד ובי"ח לקמן ס"ב ובס"י שפ"ז (רשותו שבהצד). ועד"ז בס"כ (רמב"ד בכדירת רשות דרסתו תלו בחצר). וראה לקמן ס"ד אי סני בשכורו ולקינו בחצר בלתי.
ה אביי שם סב, א. מור ושול"ע שם.
ו רש"י שם ד"ה ועיכ"ם לא מוגר. מור ולבוש שם. ס"ז ס"א.
ז ראה לעיל ס"ב כ' ס"ג. לק"ש ח"כ ע' 162 ובהערת.
ח אביי שם. מור ולבוש שם. מ"ז שם. מ"א ס"ק א.

ומכל מקום אם ישראלים רבים רדים בבית אחד אינו אוסר עליהם^ט אע"פ שאינם יראים ממנו כי לא רצו חכמים לחלוק בין בית שרר בו אחד לבית שררים בו הרבה והתירו בבית אחד בכל ענין^י ולא עוד אלא אפילו בתים הרבה שבחצר והם בבית אחד שאינם אוסרים זה על זה כגון האחין שררים כל אחד בבית בפני עצמו ומקבלים פרים מאביהם הדרים עם הנכרי בחצר וכל כיוצא בהם ממה שנתבאר בס"י ש"ע^{יא} שאין צריכים לערב ביניהם אין צריכים ג"כ לשבור רשות מנכרי הדר עמהם בחצר^{יב}:

ב ישראל שהשכיר או השאיל בית לנכרי בחצר אינו אוסר עליו אע"פ שיש עוד ישראל דר עמו בחצר לפי שלא השכיר או השאיל לו ביתו על דעת שיאסור עליו^{יג} (ואע"פ שבמשכירי או משאיל לישראל אין אומרים כן כמו שנתבאר בסיומן ש"ע^{יד} גבי נכרי הקילו^{טו}).

אבל אם הבית של נכרי ושכרו ישראל ממנו^{טז} והנכרי דר עמו בחצר בפני עצמו בענין שאוסר עליו^{יז} כמו שיתבאר^{יח} אין שכירת הבית מועלת לענין שכירות להתיר מלמול אלא צריך לחזור ולשבור ממנו כדי להתיר מלמול^{יט} (שאל"כ לא יקשה בענינו דירתו עמו ולא יצא משם^כ):

ג ישראל שיש לו ב' בתים בחצר שנכרי דר בה והוא דר באחד מהם והשני השאיל או השכיר לישראל אחר ויש לו בו תפיסת יד דהיינו כלים שאינם נטילים בשבת אף על פי שהם אינם צריכים לערב ביניהם כמו שנתבאר בס"י ש"ע^כ צריכים לשבור מהנכרי לפי שתפיסת יד אין לה להועיל יותר משאלו עירבו ביניהם שאינו מועיל לערובם ולשתפם שיהיו כיהודי במקום נכרי שאין הנכרי אוסר עליו^{כא}:

ד אם ביטלו הישראלים רשותם לאחר מהם כדי שיחשב כיהודי במקום נכרי אינו מועיל לו^{כב} שיש לחוש שבכל שבת יעשו כך ותבטל תורת עירוב מאותה חצר ואם יערבו יש לחוש שיעו לומר עירוב מועיל במקום נכרי^{כג}:

ה אם אין לנכרי דריסת הרגל על הישראלים אינו אוסר כגון ב' הצירות הפתוחות זו לזו ואין להן דריסת הרגל זו על זו דהיינו שאין זו לפניו מזו אלא זו בצד זו ושתיהן פתוחות למכוני וכאחת מהן דר נכרי ובשניה דרים ב' ישראלים או יותר מכוניסים ומוציאים מזו לזו^{כד} דרך פתחים^{כה} וחלונות^{כו} שביניהן ואינם צריכים לשבור מהנכרי אלא א"כ רוצים להשתתף במכוני שאו הוא אוסר עליהם במכוני כיון שיש לו בו דריסת הרגל^{כז}:

טז אור זרוע ח"ב סי' קסח בשם רבינו שמואל בר נחמיה. רמ"א ס"א.
יז מאמר מרדכי ס"ק ב.
יח לקמן סוף ס.
יט או להבליע, כדלקמן ס"ג.
כ אור זרוע שם.
כא ב"י במקף הסימן בענין מצאית כתוב. והוא בתשובות מהר"ק ט"י קסז. רמ"א ס"א. פ"ז ומ"א ס"ק ג.
כב רבא סד', רע"א. מור וצ"ע ס"ב.
כג גמרא שם. מ"א ס"ק ד.
כד רא"ש בתשובה כלל כא ס"ד. ש"ע ס"ג.
כה רא"ש שם. מ"א ס"ק ה.
כו ב"י במקף הסימן. ש"ע שם.
כז ב"י במקף הסימן. וכדלקמן ס"ב, ובס"י שצ"ב.

ט ר"י בתוס' ע"ב ב' ד"ה מבני רא"ש פ"ו סוף ס"א. ב"י ד"ה ומ"ש ע"ד שיהיו. ר"א שם. והיינו אפילו אין אוכלים על שלחן אחד (שם ושם). ר"א גם לקמן סי' שצא ס"א. ח"י צ"צ סד, א.
י תוס' ד"ק טה, ב' ד"ה התם.
יא סוף ה.
יב ותוביט פ"ה המ"ג וראה גם מ"מ פ"ב ה"ט. כ"י ד"ה ומ"ש ואוסרים מ"א ס"ק ב.
יג השב"א בעקבות הקדוש שער ס"ג. מ"ז פ"ב ה"י. תמ"א ס"א. וראה לקמן סי' שפד דהיינו רוקא כשהשכיר לו לדור כבקבועת שנה או שנתיים (ואו כשהוא פתח משלשים יום).
יד מנ"כ ב.
טו אליה רבה ס"ק ב בתורין האחרון.

הלכות עירובין שבב

תהה

ז השוכר מן הנכרי סתם מועיל^כ ואינו צריך לפרש לו שהוא להחיר המלמול ואינו צריך לכתוב שום כתיבה על השכירות^{כז};

ז שוכרים מן הנכרי אפילו בפתות משהו פרוטה^{כח} לפי שלגבי בן נח אפילו פחות משהו פרוטה נחשב לו כמזון^{כט} אבל ישראל שאינו רוצה לבטל רשותו אלא להשכיר^ל אין פחות משהו פרוטה נחשב לו כמזון כלל אע"פ שהוא מתרצה בו ואע"פ שאם היה מבטל בהנמם היה מועיל מכל מקום כיון שאינו רוצה אלא להשכיר ושכירות אין כאן ובטול אין כאן^ל שהבטול הוא שמסלק עצמו מרשות^ל וזה לא סילק עצמו אלא להשכיר^ל;

ח מותר להשכור מן הנכרי אפילו בשבת^ל ואין גוה משום מקח וממכר שהרי אינו קונה רשות מן הנכרי אלא שוכרה ואף ששכירות ג"כ אסורים בשבת משום שדומה למקח וממכר שנותן לו דמים בעד החפץ ששוכר כמו שהלוקח נותן בעד המכר^ל מ"מ כאן כיון שאינו שוכר רשותו כדי להשתמש בה אלא להחיר המלמול בלבד^ל א"כ הדמים שנותן לו אינו אלא מתנה בעלמא^ל ואינו דומה למקח וממכר שנותן לו בעד המכר הנקנה לו להשתמש בו.

אבל לקנות רשות בשבת אסור אף שאינו קונה אלא להחיר מלמול ואפילו במתנת חנם כמו שנתבאר בס"פ^ל וכמו שיתבאר בס"פ תקב"ח^ל;

מ כל זמן שאין הנכרי חוזר בו מועלת השכירות ואפילו לזמן מרובה^ל ואינו יכול לחזור בו משכירתו עד שיחזיר הדמים^ל אם חוזר בו קודם שבת ראשונה^ל;

ואם החזיקו בחצר קודם שחזר בו שוב אינו יכול לחזור בו לשבת זו אע"פ שמחזיר הדמים והוא שהחזיקו אחר כניסת שבת^ל כמו שנתבאר בס"פ שא"א^ל;

אבל לשבת האחרת יכול לחזור בו אף ע"פ שאינו מחזיר הדמים כיון שכבר הועילה שכירתו לשבת אחת^ל;

כמה דברים אמורים בכשכרו ממנו סתם ולא פרשו לו זמן אבל אם שכרו ממנו לזמן אינו יכול לחזור בו בתוך הזמן^ל עד שיחזיר הדמים^ל לפי ערך אורך הזמן הנשאר^ל (וכן אם שכרו ממנו לעולם בפרוש^ל);

מא ראה לקמן סי' תקנ"ו פ"ה. לעיל סי' רמ"א פ"ב ושי"ג.
מב ק"א שם סי' ב.
מג מדרים מרובות בפקי עירובין סי' קל"ג. הובא ברא"ש פ"ו סי' מ"א. מור ושילע סי'. וראה גם לקמן סי' מ"ג.
מד רמ"א סי' ג.
מה כ"ח פ"ה ושי"ג שם. וד"א שם.
מו סוף סי' מ"א, לדעה הא' – לענין ביטול רשות בישראל.
מז כ"ח פ"ה (שם). וכן פירש ברבנו באליה רבה ס"ק ח ובתוספת שבת ס"ק י"א דאין אמורים שחזקה מועלת אף לשבת הנבאה דא"כ אף בחזרת דמים לא יוכל לחזור כמו בשבת זו, וזה אינו. וכ"מ בסי"ד ע"ש בב"י ד"ה וכתב הרשב"א. וראה גם לקמן סי' ג.
מח ב"ח ד"ה ומ"ש וכל זמן. מ"א שם. וראה גם לקמן סי' מ"ג.
מט רמ"א שם (לענין חזר לפני שבת הראשונה). ט"ו ס"ק ח. וביד הח"א שם. וכן פירש ברבנו בתוספת שבת שם.
נ אליה וזשא ס"ק ג. תוספת שבת שם.
נא ראה מג"א אברהם.

כח טור ושילע סי' פ"ד.
כט רב ששת ס"ב, א לפרוש התוס' שם ד"ה מודדקי. מור ושילע שם.
ל ד' יוחנן ס"ח. מור ושילע סי' ה'.
לא רמ"א שם ד"ה בן נח. לבוש סי' ה'.
לב אפילו לדעת הגדולים לעיל סי' שפ"ה.
לג ט"ו ס"ק ג.
לד כולעיל סי' שפ"א.
לה ע"י ט"ו ס"ק י (וראה שם סוף ס"ק ג, שצ"ח לעיל סי' שפ"ה). ולפי הגבואר שם לא שייך טעם זה כאן, וכיאר כאן בטעם שלפנינו.
לו ד' יוחנן ס"ח, א. מור ושילע סי' שפ"ה רמ"א כאן סי' ה'. וראה לעיל סי' שפ"ה כשהג"ה.
לז ראה לעיל סי' שו ס"ה.
לח תוס' ס"ג, א ד"ה יפה (הב'). מרדכי רמז תקח. ט"ו ס"ק ז.
לט שבה מתבאר מ"ש בתוס' ובמרדכי שם "כמתנת" (שמורת), אבל את הירשות עצמה אסור לקבל אפילו בתוך מתנת חנם כדלקמן בסמ"ק.
מ סוף א.

הלכות עירובין שפב

תתו

י אם שכרו מהנכרי לזמן ידוע כשיכלה הזמן צריך לחזור ולשכור ממנו שנית¹ וצריך לחזור ולערב שאין עירוב הראשון חוזר וניעור שכבר נתבטל בכלות הזמן² (ואינו דומה לעירוב לשנת ונסתם הפתח כחול ונפתח בשבת שהעירוב חוזר וניעור³ כמו שנתבאר בסמ"ק ש"ע ד"ה לפי שבשעת עשייתו נעשה אף לשבת זו ולא היה עומד להתבטל בתחלת שבת זו שדרי הפתח שהיה פתוח או לא היה עומד להיות נסתם בתחלת שבת זו משא"כ כאן שבשעת עשיית העירוב היה עומד להתבטל כשיכלה זמן השכירות עד שיחזרו וישכרו שנית⁴ והרי זה דומה לבא נכרי בשבת⁵ שיחבאר בסמ"ק שפ"ג א'):
יא אם שכרו מן הנכרי לזמן ידוע ובתוך הזמן השכיר הנכרי דירתו לנכרי אחר די בשכירות הראשון שלא נתבטלה במה שהשכירה לאחר⁶ לפי שבוה לא סילק נפשו ממנה כיון שלאחר זמן תחזור לו והרי זה כאלו לא זה ידו ממנה כלל והרי היא אף עכשיו כרשותו⁷ אבל אם מת⁸ או שמכרה⁹ לאחר בתוך הזמן צריך לחזור ולשכור מהיוורש או מהלוקח שכבר פסק רשות הראשון ונתבטלה שכירותו כמו שהישראל שעירב ומת נתבטל עירובו כמו שנתבאר בסמ"ק ש"ע א':

יב חמשה הדרים כחצר אחד אינם צריכים כל אחד לשכור מהנכרי הדר עמהם אלא אחד שוכר בשביל כולם¹⁰ ואינו צריך לפרש לו גבי שכירות שישכיר לכולם אלא שוכר לעצמו וכולם מותרים שכיון שהוא עירב עמהם הרי כולם כדאי אחד ודי שישכיר לאחר מהם¹¹ כמו שלענין עירוב אם הם רוצים לערב עם חצר אחת די שאחד מהם יתן הפת¹² אפילו משלו וכולם מותרים כיון שכבר עירב עמהם כמו שנתבאר בסמ"ק ש"ע ב':
יג אם שכרו ממנו בעל כרחו אינו מועיל¹³ אפילו היה רגיל להשכיר מקודם¹⁴ ואינו דומה לעירוב שישראל הרגיל לערב נותלין ממנו עירובו בע"כ¹⁵ לפי שהישראל אנו יכולים לכופו לקיים דבר מצוה שהורגל בה משא"כ בנכרי¹⁶:
יד אבל מאשתו¹⁷ או בני בתו¹⁸ או אפילו משכירו ולקטנו¹⁹ (שכביתו²⁰) שוכרים אע"פ

נב ושב"א בתשובות המוחסות סי' ח. ש"ע סי' ג.
נג רשב"א שם סי' רח. ש"ע שם.
נד קדושת ה"א סי' ק, ובס"י שפ"ב ס"ק א.
נה סמ"ק א.
נו מאמר טרכ"י סי' שפ"ב ס"ק ג. ובדלקמן סי' שפ"ב א.
נז רשב"א שם (דובא בב"י ר"ה ונ"ש וא"ש) שלמד זאת מנכרי רש"י בפק הדר (סו"ה ב' ר"ה רמא נכרי בשבת), ובפירוש התוס' שם ר"ה רמא (שהוא ממעט שמתחלה לא היה העירוב עומד להתקיים).
נח סמ"ק ב.
נט רשב"א בתשובות המוחסות סי' ח. ש"ע סי' ח.
ס ט"ז ס"ק ג.
סא מ"ז שם ובס"ק ז. וראה נור ישראל (לקיטום שאחרי וצנינים).
סב אליה רבה סי' ט' בבבאר שימת המ"ז. וראה מ"מ וצנינים.
סג ר"י רמון טו, א. מור וש"ע סי' ט.
סד ע"י בני ר"ה ונ"ש והמשה (ואין צריך כל אחד מדרמים כחצר לשכור ממנו). וראה מ"מ וצנינים.
סה נג"ה שם. מ"ז ס"ק יא.
סו סמ"ק ד.
סז משמעות הגמרא סו"ה ב. מור וש"ע סי' י.

סח פסקי עירובין לעמ"ד מרומנובות סי' קל"ג. רא"ש פ"ו ס"א. מור וש"ע שם.
סט פסקי עירובין רא"ש שם. וראה לעיל סי' שמו דרדינו כשהאשה מוכה ממנונותה (בקדושת הד"א שם ס"ק ה). וראה קובץ דברי תורה ח"ד ע' קל.
ע ט"ז ס"ק ב.
עא גמרא פ, א. ש"ע סי' א.
עב תוס' סו"ה ב' ר"ה דלא. מנכרי רמז תקת. כ"י ר"ה וכתב המרדכי.
עג שו"מ ד"ד טו, א. ש"ע שם. ובש"י שם: שכיר לעברת כל השנה ולקטנו לימות הקציר והאסף.
עד לקמן סמ"ז מציון תוס' מו, א' ר"ה מערב, שם מנאות ההלכה דלקמן סמ"ז גבי יוד לו חדר בביתו והוא מסולק משאר הבית, לפירוש הנזכר (וד ענו בביתו ... שאינו כשלהו בכל הבית), וב"י ר"ה ונ"ש רכנו ורקא (אין הישראל יכול להשתמש בשאר הבית), וב"ה ופירש רש"י (כאילו השאילו כל הבית). וז"ה לקמן סמ"ז. סי' ט. שם ס"ב (מסקנ - בכל אלו בגמטור). וראה לקמן סמ"ז (מקום ברשותו) ובס"י שפ"ב ס"ב (בביתו או בחצרו). וראה לקמן סמ"ז שפסק בב"ה ונ"א החילוק על כ"י הנ"ל. וראה הע"כ תתנו ע' 71.

הלכות עירובין שפב

תתז

שהוא מוחה^{טו} שכיון שדירת הנכרי אינה אוסרת אלא כרי שלא ילמוד ממעשיו הקילו בה להיות אפילו שכירו נחשב כמוהו לפי שלפעמים גם השכיר לא רוצה להשכיר ויצא הישראל משם^{טז} וזוה המעט אפילו שכירו של שכירו יכול להשכיר כמו השכיר עצמו^{טז} ואפילו אם השכיר [י]בעל הבית מוחים:

מז אם אין הנכרי רוצה להשכיר יתקרב לו אחד מבני החצר^{טז} ויעשה אוהבו^{טז} עד שישאיל לו הנכרי מקום ברשותו ויהא לו רשות להניח בו שום דבר ואז אנו רואים כאלו ישראל זה הוא דר אצל הנכרי אע"פ שעדיין לא הניח אצלו שום דבר רק שקנה ממנו באחד מהדרכים שקרקע נקנה בהם^{טז} ונעשה ישראל זה כאלו הוא שכירו או לקיטו^{טז} (שכבית^{טז}) ומשכיר שלא מדעתו^{טז} ויש אומרים^{טז} שאינו צריך להשכיר אלא נותן עירובו עם בני החצר כשביל ביתו וזו בכך גם בשביל בית הנכרי שכיון שעירב עמהם נעשו כולם כאיש אחד וכיון שהוא נעשה שכירו שהוא נחשב כבעל הבית בבית הנכרי הרי יש לכולם חלק ברשות הנכרי כמוהו כמו שאחד מבני החצר השוכר רשות מהנכרי יש לכולם חלק בשכירות זו^{טז} ולכתחלה יש לחוש לסכרא הראשונה^{טז}:

מז אם השאיל לו מקום מיוחד^{טז} בענין שלא יוכל (לסלקו ממקום זה) ולהשתמש בו בעצמו שנמצא הנכרי מסולק מהישראל במקום זה שיחד לו^{טז} והישראל מסולק מהנכרי משאר הבית שאין לו רשות להניח שם חפציו^{טז} אע"פ שלא מנעו ממנו בפירוש אלא שלא נתן לו רשות אינו יכול להשכיר שלא מדעתו^{טז} (ואפילו הוא שכירו או לקיטו ויהד לו חדר^{טז} בביתו לדור בו אם הוא בענין שאינו יכול לסלקו ממנו ולהשתמש בו בעצמו אינו יכול להשכיר שלא מדעתו שהרי הנכרי מסולק ממנו והוא מהנכרי).

לפיכך אם ישראל ונכרי דרים בבית אחד^{טז} כל אחד בחדר בפני עצמו^{טז} צריך לשכור מהנכרי ולערב עם הישראל ואין הישראל יכול להשכיר רשות הנכרי הואיל ואין הנכרי יכול לסלקו והוא אין לו רשות להניח חפציו בחדר הנכרי.

והוא הדין בנכרים הדרים^{טז} בענין זה^{טז} בבית אחד צריך לשכור משיניהם:

יז שכרו משכירו ולקוטו לזמן ידוע אע"פ שסילקו תוך הזמן מהיות שכירו ולקוטו מותרים עד תום הזמן^{טז} אבל אם שכרו ממנו סתם כיון שסלקו נתבטל השכירות^{טז} ואע"פ

לקטן מקף ס"ח.
פז תוס' סג, א ד"ה מערב. מור וש"ע ס"ג. וכן אם שכר ממנו, כדלעיל ס"ב.
פח תהנות מיומניות פ"ב אות ב, ד"ה ר"ח כתב ב"י. מ"א ס"ק ט – בבבאור רבי החתום' שם (אבל אם יש לעכ"ם רשות להשתמש שם הוי כשכירו, אפילו הישראל מוסלק משאר הבית).
פט מור וש"ע שם. וראה גם לקטן ס"ג.
צ ר"ח שם. א"ה זוטא ס"ג.
צא תוס' שם.
צב ירושלמי עירובין פ"ז ה"ג, לגרסתו ולפירוש הא' שכתום שם. מור וש"ע ס"ג.
צג תוס' שם. מור וש"ע ס"ג.
צד ירושלמי שם. תהנות אשורי פ"ז ס"א. ור"א שם.
צה כ"י ד"ה וכתוב בהגהות אשרי, לבוש ס"ג.
צו ש"ת דש"א ח"ה ס"ז. ש"ע ס"ד.
צז כ"י ד"ה וכתב הדש"א. ש"ע שם.

ע"ה ש"ת רשב"א ח"ד סי' רנצ. ח"ה ס"ה. ש"ע שם. מ"ז ס"ק יג.
עו כ"י ד"ה ונכל מקום נראה, לבוש ס"ב.
עז ש"ת ר"ב שם סי' תכו (בנכר הנמך הלקטן ס"ז). כ"י מוס"פ שא. רמ"א ס"א. וכ"ה לקטן סי' שצא ס"ב.
עח רבא שם ס' א. מור וש"ע ס"ב.
עט רש"י שם ד"ה ליקרב.
פ כ"י ד"ה ופירש רש"י, ממשמעות רש"י שם ד"ה לקרב והנכ"ם פ"ב ה"ב. מ"א ס"א ת.
פא רש"י שם.
פב תוס' סג, א ד"ה מערב, וכדלעיל ס"ד וש"י.
פג רוב"ם שם. ש"ת רשב"א ח"ד סי' רנצ. ריעה הא' בש"ע שם.
פד רש"י שם ד"ה ואמר רב יהודה, וכדף ס', א ד"ה ומה מנער. מור ור"ע (ה' בש"ע שם.
פה כ"י שם. וכדלעיל ס"ב.
פז כ"י ס"ד. וכתב עוד ב"י. א"ה זוטא ס"ג. וראה גם

שבשענה שהוא שכירו יש לו כח להשכיר כבעל הבית בעצמו והמשכיר ושותק כל זמן שאינו חוזר בו מועלת שכירותו אפילו לזמן מרובה ^{טז} מ"מ מאחר שאין כחו בשכירותו אלא מצד בעל הבית ששכר אותו לשרתו ונחשב כאלו הוא בעל הבית א"כ כשסלקו בעל הבית הרי זה כאילו חוזר בו בעל הבית משכירותו ^{טז} והמשכיר סתם יכול לחזור בו אחר שבת ראשונה אע"פ שאינו מחזיר הדמים ^ק (משא"כ במשכיר לזמן כמו שנתבאר למעלה).

והוא הדין אם שכר מגזבר המלך ^{קא} ונסתלק הגזבר ^{קב} והוא שסלקו לגמרי ששוב אינו אוכל פרס המלך אבל אם לא סלקו אלא מהנכראות ועדיין הוא אוכל פרס שלו הרי הוא כשכירו ולקטיו ^{קד} וישובין ממנו לכתחלה וכל שכן שלא נחבטלה שכירות הראשונה ^{קד} והוא הדין כל עבד מעבדי המלך הקטנים ^{קה} (שבביתו ^{קכ}) שוכרים מהן כמו ששוכרים משכירו ולקטיו של בעל הבית (והוא הדין ששוכרים מעבדי עבדיו כמו ששוכרים משכירו של שכירו ^{קכ}):

יך נכרי שיש לו ה' ישראלים שכורים ולקטים ^{קכ} דרים כחצרו כל אחד בחדר או בית בפני עצמו אינן אוסרים זה על זה ^{קכ} כיון שאין דירתם שלהם ^{קכ} אלא של הנכרי והוא יכול לסלקם ^{קכא} ואינו משאיל להם רשותם שיאסרו זה על זה כמו שנתבאר בסיומן ש"ע ^{קכב} ואין דירתם חשובה דירה ^{קכג} אלא להקל שיכולים להשכיר שלא מדעתו אבל לא להחמיר ^{קכד} שיאסרו זה על זה.

וכן אם שכרו מן הנכרי רשותו אין שום אחד מהם צריך ליתן עירוב ^{קכו} (וכל שכן אם הם השכירו רשות הנכרי ^{קכז} שהרי גם דירתם בכלל):

יט נכרי שהשכיר ביתו לנכרי אחר ^{קכז} אם נשאר לו למשכיר רשות בביתו שיוכל להניח בו שום כלים ויכולים לשכור ממנו ^{קכח} ולא משכיר בלבד אלא כל אדם שיש לו רשות בבית נכרי להניח בו שום דבר יכול לשכור ממנו מפני שנעשה כשכירו ולקטיו ^{קכט} כמו שנתבאר ^{קכ} אלא שדברו חכמים בהווה שסתם משכיר משאיר לו רשות בביתו להניח בו חפציו.

אבל אם לא נשאר לו רשות בביתו אם יכול המשכיר לסלק את השוכר מביתו תוך זמנו יכולים לשכור ממנו ואם לאו אינו מועיל אלא אם כן ישכרו מהשוכר ^{קכא}:

<p>קכ סוף סעף ה. קכא מור וש"ע שם. קכב רב יוסף שם. קכג ב"י שם (לפ"ש) שם רמיר שיש שם עזר בני המבנה, שצריכים לשכור רשות הנכרי). רמ"א סמ"ז (לגורסת מאמר מרדכי ס"ק ד). קכד רמב"ם פ"ב סוף ה"ב. ודיונו לדיעה הא' ולעיל סמ"ז, שישראל שהוא שכירו ולקטיו של הנכרי צריך להשכיר רשות הנכרי. קכה נחמד סה, ב. מור וש"ע ס"ה. קכו עבודת הקדש שער ד ס"ז. מ"מ פ"ב ה"ד. מור וש"ע שם. קכז משמעות ש"ת ריב"ש ס' תמ. ב"י ד"ה ומ"ש אם נשאר בשם הדור רבי יצחק קארו. רמ"א ס"ה. קכח לעיל סעף מו – גבי ישראל. קכט ד"א 99ט שם. מור וש"ע שם.</p>	<p>צח כרלעיל ס"ט. צט ב"י שם. ק כרלעיל שם. קא באופן המועיל, וכרלעיל ס' שצא ס"ב. קב ש"ת רשב"א שם. רמ"א ס"ה. קג תשב"ץ ס' עז. וכרלעיל ס' שע ס"ג. קד ב"י שם. רמ"א שם. קה ש"ת מהר"ש ח"א ס' צד. כנסת הגדולה הנב"י. מ"א ס"ק א. קו כרלעיל ס"ד וש"ג. קי כרלעיל ס"ד. קיב רב יוסף שם סד, א. מור וש"ע סמ"ז. קיד מור וש"ע שם. קיג רש"י שם ד"ה המשה. קיא חוס' עב, א ד"ה ומרדכי. דא"ש פ"ו ס"ו. מ"א ס"ק ב.</p>
--	--

הלכות עירובין שפב

תתט

ב שתי חצרות זו לפניו מזו וישראל אחד ונכרי בפנימית וישראל אחד בחיצונה הפנימי מותר בחצרות ^{קכב} שאין הנכרי אוסר על ישראל ויחרי ^{קכג} אבל בחיצונה אוסר ^{קכד} הוא עד שישכיר ^{קכה} (להם רשות דריסת רגלו בה ^{קכז}) (שהרי רגלו ב' ישראלים ונכרי מצויים בה ^{קכח}) וכן אם ישראל אחד בפנימית וישראל אחד ונכרי בחיצונה ^{קכט} ואפילו אם נכרי בפנימית וב' ישראלים בחיצונה ועירבו אוסר הנכרי עליהם ^{קכט} אע"פ שאם היה ישראל לא היה אוסר עליהם בדריסת רגלו הואיל והוא רגל המתרת במקומה כמו שנתבאר בסמ"ח ^{שע"ה קכ}:

כא חצר שישאל אחד ונכרים דרים בה ויש בית אחד של ישראל אצל ביתו של זה ואינו פתוח לחצר זו אלא לבית זה הוא פתוח בחלונות ^{קכז} ולא בפתח גמור אינו יכול לערב עמו ע"י החלונות שביניהם כדי להוציא כליו לחצר זו דרך בית זה הפתוח לחצר זו ^{קכח} לפי שאסור לעשות סיוע ליחוד שידור עם נכרי ^{קכז} שלא ילמוד ממעשיו לפיכך אמרו שלא יערב זה עמו ולא ישחמש עמו בחצרו כדי שיהיה יחודי בחצרו ויתירא מהנכרי שלא יתרגנו ויצא משם ^{קכז} אבל אם הם פתוחים זה לזה בפתח גמור מותר לערב עמו לפי שאף אם לא יערב עמו ולא ישחמש בחצרו לא יתירא מהנכרי לפי שגראה לו כאלו דר עם ישראל זה בביתו כיון שבתוכם פתוחים זה לזה בפתח גמור ^{קכח}:

כב חצר שישאלים ונכרי שרויים בה וחלונות פתוחים מבית ישראל זה לבית ישראל זה ועירבו ע"י החלונות שביניהם אע"פ שהם מותרים להוציא מבית לבית דרך החלונות הרי הם אסורים להוציא דרך פתחיהם ^{קכז} הפתוחים לחצר ^{קכז} מפני הנכרי (שאוסר עליהם החצר ^{קכז}) עד שישכיר (להם רשותו שבחצר ^{קכז}):

כג ספינה שיש בה ישראלים רבים ויש להם בתים מיוחדים לכל אחד בספינה צריכים לערב יחד ^{קכ} ולשכור רשות מנכרי בעל הספינה ^{קכז} (אם יש גם לו בית מיוחד בספינה ולא נתן רשות לישראלים אלו להניח שום דבר בביתו וגם אין לו רשות להניח שום דבר בבתיהם ^{קכט} שאו הם מסולקים זה מזה כמו שנתבאר למעלה ^{קכז}) או יכליעו שכירות היתר מלמול בשכר הספינה ^{קכז} אבל אם לא הבליעו לו כפירוש אין שכירות הספינה מעלת להתיר מלמול כמו שנתבאר למעלה ^{קכז}:

קלג נמרא עק, א. רא"ש פ"ו סי' כא.
קלד רש"י שם ד"ה אמור לעשות. מ"ו סי' יג. מ"א סי' ק.
 זו.
קלה ר"י בתוס' שם. רא"ש שם. דיעה הא' כגור וש"ע שם. מ"ו שם.
קלו רב יוסף שם לפירוש הרמב"ם פ"ב הל"ז. ש"ע סי' כ.
קלז ע"י סי' שצ ס"ב – לענין מבוי. וראה מ"ב וצנינים.
קלח וראה מ"א סי' שצ.
קלט כדלעיל סי' א' (רשותו שבחצר) וש"פ.
קמ כדלעיל סי' שמו ס"ג וש"פ.
קמא עבדת הקדש שקר ד' ס"ה. שכלי הקטם סי' ק"א בשם אחיז ר' בנימין ארחות חיים הל' שבת אית חב"ב. ב"י ד"ה ונ"ש אם נשאר לו, ובסוף הפסקה. רמ"א סי' כ. וראה מ"א סי' ק.
קמב עבדת הקדש וארחות חיים שם.
קמג מעוף חז.
קמד שובלי הקטם שם. רמ"א שם.
קמה מעוף ב.

קכב רב סה"כ. רש"י שם ד"ה ישראל ונכרי. רמב"ם פ"ב הל"א. מ"ו סי' ק.
קכג כדלעיל מעוף א.
קכד רבי שם. מור וש"ע שם.
קכה רחובים שם. מור ולבוש סי' ג.
קכו כדלעיל סי' א' דמני בהשגרת רשותו שבחצר. וכדלעיל סי' שפא סי' כ"ב דהיינו שהענינו נמנול את דריסת רגלו בחיצונה מלהשחמש בה.
קכז רמב"ם שם. מ"א סי' ק. ג. וצ"ע במאור שם ד"ה הא דא"י יהודה אמר רב. ע"י מ"א סי' ק"ד.
קכח רב שם. מור וש"ע שם.
קכט ד' אלתודע ע"ה. ב. רש"י שם ד"ה ה"ה כרבים. מור וש"ע שם.
קל מעוף א' וסי' שעה מ"ב.
קלא רב יוסף (ברכת רב) ע"ה, ב. לפיכך שם ד"ה אין מערבים וד"ה אמר רב אפילו חצר. וחס"ט שם ד"ה מבוי. מור וש"ע סי' א.
קלב ולענין מבוי ע"י סי' שצ סי' א.